

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul din 24 octombrie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 05 decembrie 2019, în privința inculpatului

*Caraianov Dmitri XXXXX, născut
la XXXXX, originar și locuitor al or. XXXXX, str. XXXXX,
XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 31.07.2018 - 24.10.2019,
instanța de apel: 12.11.2019 - 05.12.2019,
instanța de recurs: 27.05.2020 - 22.07.2020.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 24 octombrie 2019, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Caraianov Dmitrii a fost condamnat în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 550 unități convenționale, ce constituie 27.500 lei.

Cererea procurorului privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor judiciare a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpatul Caraianov D., având scopul de a obține și folosi un document oficial fals, pentru dreptul de a conduce mijloace de transport, într-o perioadă nestabilă a anului 2016, cu ajutorul unei persoane cu cetățenie străină pe numele "Ihram", a intrat în posesia a unui permis de conducere cu nr. XXXXX, eliberat la XXXXX pe numele lui "Caraianov Dmitri" pentru categoriile „A”, „B” și „C”, cu semne vândute de falsificare, pe care l-a deținut și folosit până la 18.04.2018, orele 23³⁰, când l-a prezentat la control la punctul trecerii frontierei de stat „Giurgiulești-Galați”, pe sens de intrare în țară, fiind la volanul automobilului „Mercedes Vito”, n/î XXXXX, a Republicii Bulgaria, unde s-a stabilit ca permisul de

conducere cu numărul nr. XXXXX, eliberat la 22.08.2016, pe numele lui "Caraianov Dmitri", prezenta semne de falsificare.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. XXXXX din 04.06.2018, blancheta permisului de conducere cu nr. XXXXX, eliberat la 22.08.2016 pe numele Caraianov Dmitri, a.n. XXXXX, este confecționată din hârtie sintetică, laminată pe ambele părți, cu elemente fluorescente în raze UV, cu folosirea metodei de imprimare jet de cerneală - plasa de fond, fotografia, rubricile și textele și nu corespunde metodei de confecționare a permisului de conducere autentic al RM.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina și săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, solicitând ca cauza să fie examinată în procedură specială pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Astfel, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, acțiuni săvârșite de două persoane.

Totodată, instanța a conchis să respingă solicitarea procurorului cu privire la încasarea sumei de 1574,60 lei, deoarece art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie că, cheltuielile judiciare cuprind sumele: plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, iar cheltuielile solicitate nu cad sub incidența cheltuielilor judiciare sus nominalizate.

Ori, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale, în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate reprezintă cheltuieli achitate din bugetul de stat.

3. Procurorul în Procuratura r-lui Cahul, Viorica Marga, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să se încaseze din contul inculpatului cheltuielile judiciare în sumă de 1574,60 lei în beneficiul statului.

Apelanta a invocat că, potrivit art. 143 alin. (1) pct. 6.) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, tu referire la norma invocată, s-a că cazul cercetat se încadrează în norma citată.

Conform art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, eu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare.

În baza celor invocate, argumentul instanței prin care a motivat refuzul de încasare a cheltuielilor judiciare de la inculpat precum că, statul are obligația de a demonstra vinovăția persoanei, nu este plauzibil, în situația în care, statul și-a onorat această obligație, a demonstrat prin acțiuni de procedură legale vinovăția persoanei, și pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal a suportat cheltuieli, iar art. 229 Cod de procedură penală, indică direct că, condamnatul poate fi obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare.

Potrivit alin. (3) al art. 229 Cod de procedură penală, instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

Astfel, instanța la refuzul de a fi încasate cheltuielile judiciare din contul inculpatului, nu a stabilit că încasarea acestora poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

4. Potrivit decizie Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 decembrie 2019, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că, potrivit art. 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea altor cazuri, când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

Conform art. 227 alin. (2) pct. 5), alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Drept urmare, în cazurile când raportul de constatare tehnico-științifică a fost dispus de către organul de urmărire penală, plățile necesare pentru efectuarea expertizelor vor fi achitate din contul mijloacelor bănești alocate de la bugetul de stat.

În acest context, deși invocă suportarea cheltuielilor judiciare în cadrul urmăririi penale în sumă de 1130 lei pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică, procurorul totuși nu a anexat probe privitor la achitarea unei asemenea sume bănești în contul instituției care a efectuat raportul de constatare.

Ori, mențiunea efectuată în rapoartele de constatare, la rubrica ”notă”, cum că cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea raportului de constatare, întocmit de către Direcția Expertiză a Documentelor a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră constituie 1130 lei, iar evaluarea cheltuielilor suportate are loc în conformitate cu hotărârea Guvernului nr. 896 din 27.10.2014, nu pot fi reținute în sensul confirmării suportării cheltuielilor judiciare invocate de către procuror în sumă totală de 1130 lei, deoarece procurorul nu a prezentat instanței de judecată înscrisuri care ar face dovada de achitare a unor astfel de cheltuieli judiciare pentru efectuarea și întocmirea raportului de constatare de către 6 respectiva instituție, cum ar fi factură, un act de primire-predare, sau alte înscrisuri relevante.

Drept urmare, afirmațiile procurorului precum că la materialele dosarului sunt anexate probe ce confirmă cheltuielile suportate, sunt neîntemeiate.

Acel fapt că statul, prin intermediul procurorului, și-a onorat obligația de a demonstra în instanța de judecată vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii cercetate de către organul de urmărire penală, nu constituie un temei automat de a încasa cheltuielile judiciare din contul inculpatului, ori, procurorul necesită să demonstreze că acele cheltuieli invocate au fost real suportate de către organul de urmărire penală, prin prezentarea de probe pertinente și concludente, pe când la caz, astfel de probe nu au fost administrate.

Mai mult, art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală prevede că, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, această normă poartă un caracter general, iar la determinarea necesității ca inculpatul să suporte total sau parțial cheltuielile judiciare suportate pe parcursul urmăririi penale, instanța de

judecată urmează să țină cont de toate circumstanțele cauzei, inclusiv și de probele administrate în acest sens de către acuzatorul de stat. Însă la speță, procurorul nu a demonstrat prin probe pertinente achitarea plății pentru constatarea tehnico - științifică efectuată, costul cărora solicită să fie încasat din contul inculpatului în beneficiul statului.

5. Procuror-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul a invocat că, potrivit art. 227 alin. (1) și alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare /înt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele: plătite sau care urmează a fi plătite ... traducătorilor ... cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului.

În primul rând, cheltuieli legate cu efectuarea expertizelor judiciare sunt cheltuieli în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală - expertiza judiciară și constatarea medico - legală.

În al doilea rând, la soluționarea chestiunii cine suportă cheltuielile respective, trebuie soluționată reieșind din prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, care pe prim plan pune sarcina pe condamnat, responsabil de aceste cheltuieli în legătură cu comiterea infracțiunii. Și doar dacă condamnatul nu este în stare să le achite din diferite motive, invaliditate, incapacitatea juridică etc. cheltuielile sunt trecute în contul statului.

În al treilea rând, instanța de apel, odată ce a dispus respingerea cererii procurorului încasării de la inculpatul sumei de 1574,60 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, nu a dispus trecerea acestora în contul statului, astfel, rezultă că nu dispunem de o dispoziție referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare, așa cum se cere prin prevederile art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel nu a soluționat corect chestiunea legată cu cheltuieli judiciare.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar al procurorului, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor

contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2., 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind cheltuielile judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei chimice urmează a fi făcută din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării.

Pe lângă aceasta, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, împotriva sentinței Judecătoriei Cahul din 24 octombrie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 05 decembrie 2019, în privința inculpatului Caraianov Dmitri XXXXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 14 august 2020.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun